

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH MEGYEI EGYESÜLT ELLENZEK HIVATALOS POLITIKAI KOZLONYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: Vasárnap és csütörtökön.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: A bajai utcával szemközt Falczione-tele ház, hova minden a lap szelvényt és anyagot rendel. Helyi közlemények a hirdetések és minden egyéb közérdekű.</p>	<p>Felélős szerkesztő: DR. MOLNÁR GYULA.</p>	<p>Előfizetési árak: Egész évre 8 frt — Félévre 4 frt — Negyedévre 2 frt Naptartónként egész évre 6 frt Félévre 3 frt Negyedévre 1.50 Egyszeri szám ára 10 kr.</p>
---	--	--

Kossuth apánk beteg!

Aggódó fölelemmel lesi a nemzet a sürgönyöket Turinból, melyek váltakozva adnak hírt Kossuth apánk betegségének válságairól. Egyik hír halálra rémit, a másik megvigasztal bennünket.

Egy nemzet imádsága tör föl a mennybe:

A magyarok istene óvja Kossuth apánk életét!

A bácsmegeyi korrupció.

Ha Bácsmegeyben lázadás törne ki, sa az agyonsanyargatott nép megfélekedve a törvények iránti tiszteletről, az önbíráskodás végzetes útjaira tévedne, a krónikásnak föl kell valajegyezni, hogy erre a bácskai népnek sok, — igen sok oka volt.

Évek hosszú sora óta küzdünk ezen korrupció ellen anélkül, hogy a kormány csak rá is hederitene panaszainkra.

Súlyos visszaéléseket lepleztünk le végül, a miket Tisza Kálmán kutyába

vett, Szápáry orvosolni ígért, Hieronymi meg se akar hallani.

Bácsmegeye kere: ztül-kasul inficziálva van a korrupcio metelyétől.

Gyökere orvosiasra van szükségünk, de a kormány zsebre dugott kézzel szemléli, mint pusztul el az ország leggazdagabb megyéinek egyike abban a bünfertőben, a melybe a lelkiismeretlen közigazgatás juttatá.

Majdnem minden évben egy-egy óriási explosio figyelmezteti a kormányt, hogy tegyen már végre Bácsmegeye érdekében valamit.

Majdnem minden évben egy-egy földrengés rázza meg a korrupcio terebélyes fáját, melyről sűrűn hullanak alá a bűngyümölcsei, — de azért nincs rá eset, hogy csak érdemesnek is tartaná a kormány közelebről megsemlélni Bácsmegeye közigazgatását.

Most azután valóságos vezuv-kitörést szemléljük a bűnös manipulációknak, melyek egész Bácsmegeyét lángba borítják.

Az a pisztoly durranás, mely Rademeczky Ferenc topolyai községi jegyző

— Ne mosolyogj mindenkire . . . nem illik . . .

Hát mért nem illik, hát miért nem mosolyogj, mikor neki jól esik, mikor neki kell, mikor meg szeretne ölelni mindenkit, az egész világot. A mamának is olyan különös kívánságai vannak néha. Árt ő azzal valakinek, ha mosolyog, vagy csunya dolog az, ha az ember boldog? Sirjon? Az is könnyen menne. Egy, kettő, három. Már érzi, hogy szorongatja valami a torkát. Itt van ni, egy könnyesepp a boán, végig gurul rajta, mint valami gyöngy s lecsik a hideg köre.

Egy nagy, meleg könnyesepp . . .

Jaj, ha valaki észre venné. Pedig már látja meszsziről a Kovách kapitányt, az bizonyára hozzájuk csatlakozik és észre fogja venni, a milyen szeméi vannak. Istenem, hogy uézett tegnap is a souper-csárdás alatt. Azt se tudja hogy, de olyan fureszt: senki se tud így nézni, mint az a Kovách kapitány. Ő rá legalább még senki se nézett úgy, a Milassin Béla se tavaly a diákkoncerten, pedig az fülig szerelmes volt belé. Égette a nyakát, égette a karjait a Kovách tekintete, vakon megérezte volna minden mozdulatát a szeméinek.

— Maga édes kis cica . . . sügta mosolygva, bizelgön egy fordulónál és úgy nézte, mintha mindjárt bele akart volna harapni.

— Maga aranyos baba, mindjárt megesezem . . . mondta később hangosan is és egé-

bűnös életének vetett véget — egy pil lanatra bevilágít Bácsmegeye közigazgatásának sötét mélyébe, a hol egyebet se látunk, mint sikkasztást, közokirathamistást, csalást s a tuss-aparatus rendszeres működését.

Szörnyű egy gépezet ez a tuss-aparatus, mely moloch-ként ember vérrrel táplálkozik.

Lassan, de biztosan működik. A kisebb szabálytalanságok eltussolása révén áldozatait rácsábitja a nagyobb s vasgabb szabálytalanságok elkövetésére, melyek sikeres eltussolása után a sikkasztás s okirathamistás örvényébe szédül az áldozat. Ott természetesen fölmondja a patent gép a szolgálatot, mert többé nem a megyei hatóságok, de a büntető bíróság kérielhetetlen pallosa készül le-sujtani.

Nincs egyéb menekülés a golyónál.

S ilyenkor azt kell kérdenünk: ki a bűnösebb?

A kétségbeesett öngyilkos, vagy fölttes hatósága?

Képzeltető-e, hogy valami évek hosszú során át halmozzon feje fölé visszaélése-

sen magához szorította. S ő csak pirult egyre, azután hallgatag lett és dobáltatta magát, mint egy bábút. Ha akkor az és ember megesókolja, ott mindenki előtt, a zsinóros atillájára borul és kisiája magát . . .

Szédülő, ittas fejfel ment azután a helyére. Vitték-e vagy röpült? Nem tudja. Azt mondják, két óráig tartott az eszeveszett csárdás, őh, ő átálmodta, mint valami könnyű, édes rózsaszín álmot. S még otthon is folytatta . . .

— Olyan piros vagy, mint a rák — mondja a mama halkán s Tinike még jobban pirul.

— Már hallod a kardja csörömpölését? . . .

— De mama . . .

— Kis liba . . .

S mire odaér hozzájuk Kovách. Tinike majd kiesattan. Nem mer a szemébe nézni, míg kezét szoritának, udvariaskodó kérdéseire zavartan felel, csak mikor az anyjával kezd beszélni, akkor hallgatja, nézi áhitattal: milyen szellemes, milyen fess, milyen erős arra való, hogy lányok álmaiba szövdjék, ah, micsodák ehhez képest a diákok, nyápic gymnasisták . . . A szegény Milassin Béla a hosszú nyakával, a vékony lábával . . . Hogy is tudott boldonulni ntának? Látszik, hogy kis leány volt, igazi bakfisch. Most már azonban nagy leány lesz, komolyan szerelmes lesz, de egész komolyan, bizony isten. Kapitánynál nem adja

TÁRCZA.

Tinike szeret . . .

Irta: Vojtkó Pál.

A tegnapi bál közönsége mind ott sükérezik a déli korzón. A lányok boaja meg-meglibben kacéran, ingerlően. Am az urfiak fáznak, s a tólikabátok felhajtott gallóirjai mögül beesett, lumpos ábrázatokkal bámulnak a világba. Tinike is kibujt, igen, kibujt az ágyból, s mikor fél úzenkettőre felöltözik s először cirogatja meg hamvas arcoeskáját a szelid, tavaszias szél, olyan különösnek tetszik neki minden. Mintha egészen más nap lenne, mint a többi, mintha az emberek is, a kikkel találkoznak, mások lennének, mint annakelőtte voltak s a levegő, az ég, a napfény, minden egészen más. Ah, ha most ködös, nedves, sötét idő volna, azt hiszi, sirnia kellene okvetlenül, milyen jó, hogy a nap süt és ilyen szép aranyos az élet.

És Tinike barátságos, boldog mosolyal tekint a szembe jövőkre fítos oroszkájával, aranyzóke frufrujával olyan, mint egy cica, mint egy fiatal fehér kis cica épen. Az emberek kedvteléssel nézik, egy pár ur megfordul, utána tekint. A mama odasugja neki:

ket, sikkasztásokat, okirathamításokat anélkül, hogy a laza felügyelet, az elnézés, az elsimítás s a fehér asztal körüli pratizás ne mozdította volna elő azok sikereit?

Képzeltető-e, hogy Radimeczky Ferencz fölöttes hatósága ne látta volna, a mit egész világ látott, hogy ezen községi jegyző fedelmi pompát s fényűzést fejt ki, a mi kihívja a szigorubb felügyeletet, mert kézzel foghatóvá teszi, hogy normális viszonyok mellett az megengedhető nem volna?

Látták, sőt éveztek Radimeczky fényűzését, s tollták szekerét, emeltek tekintélyt.

Ő volt az országos jegyzői egylet elnöke, a megyei jegyzői egylet elnöke, védelmezője a jegyzői karnak, ha támadták, s ország-világ előtt önrizzel ütötte mellét, hogy lehetnek Bácskában tisztességes jegyzők is.

Hányszor vendégelte meg Radimeczky Sándor Béla főispánt, Schmausz Endre alispánt, a Pulszkykat, a főszolgabirákat, a megye legtekintélyesebb férfait, a kik csodálták-bámulták az ő dús jövedelmözöségi jegyzői hivatalát.

Jutott valaha ezen uraknak egyszer is eszükbe, hogy jó lenne ennek az oszlopos férfinak a körmére nézni?

Sándor Béla főispán bizalmasan megszughatta volna Császár Ferencz főszolgabírónak, hogy nézzen be kissé abba a jegyzői irodába: mi megye ott véghez s a turpisságok egész özöne földéről vala.

E helyett mi történt?

Az, hogy a legiogosabb panaszok is siket fülekre találtak a megye fő- és alispánjánál.

Ha mi azt irtuk ki e lapok homlokára, hogy Bács megyében bűnös manipu-

alább. Szeretni fogja Kovácsot, hozzá is megy, ha . . .

Igaz! Erre nem is gondolt. De hát lehetne-e másképp? Miket beszélt neki tegnap, olyat csak annak szokás mondani, a kít az ember szeret. Hogy nézett rá tegnap. Ugy nem néz az ember akárcikre. S most is hozzájuk csatlakozott. Miért éppen hozzájuk? Hisz Kovácsnak annyi ismerőse van ide kint a sétáló közt. Bizonyos, hogy Kovács is szereti. Istenem, csak ügyesebb lehetne vele szemben, csak ne volna olyan elfogult, csak ne irulnapirulna annyit . . .

Kovács pedig ezalatt valahogy nagyon belemelegedett a kurizálásba. Elegáns kardcsörtetéssel hajlong a mama oldalán. S a mama nagyon, de nagyon jóízűket nevetett a szavain, dallamos, cicsergő kacagása felébresztette tinikét is. Elcinte gyantátlanul figyelt a szellemes társalgásra, aztán mindjobban ránehezedik valami, azt se tudja mi, valami szokatlan, a mit eddig még soha észre sem vett, vagy ha észre is vett, hát nem törődött vele. Csodálva nézi anyját, nem a leány, de a nő szemével: hisz ez egy szép, fiatal asszony. Ni, milyen finoman cseveg, a kacagása milyen tiszta, mint az ezüstcsengetyű hangja, az arebőre lüde, s most hogy kipirult, szinte

látók folynak, melyeket a felügyeleti közegek takarnak s lepleznek, akkor Bács megye törvényhatósága a nyílt közgyűlésen szavazott bizalmat Sándor Béla főispánnak.

Ha pedig a kormány tett kérdést a főispánról, igaz-e az a sok vád, mely őt is érinti, a felelet egy nyílt felhívás volt a megye közönségéhez, hogy jelenjék meg az, a ki valamely vádat tud emelni főszolgabíró vagy községi jegyző ellen.

Mire a panaszok özöne járta be a ministeriumot s a jegyzők huszával harminczával lettek hivataluktól fölfüggesztve.

A mi azt akarta jelenteni, hogy: lám, mi purifikálunk!

Radimeczky öngyilkossága mutatja, hogy miféle purifikálás volt az?

Ezek után azonban himni merjük, hogy végre a kormány is kimozdul kényelmes téllenségeből.

Himni akarjuk, hogy nem fog megelégedni a vizsgálat rendes menetével, de egész megyére kiterjedő nagy inventáriumot tart a jegyzők s főszolgabírák közt, kiselejtezve közülök a fartyut és gyomot.

De ez még nem minden. Bács megyében a főispán a mindenható ur.

Az itt az alispán, főügyész, árvaszéki elnök, főszolgabíró s jegyző, a kít ő teljhatalmú önkényével kinevez.

Olyan szervilizmus uralkodik náifunk, hogy minden tisztviselő előbb megkérdi a főispánt, csak aztán tesz és határoz.

Itt semmi önnállóság nincs!

Ezen nem segíhet a kormány, az igaz.

Önnállóságot, férfias gondolkozást nem lehet a kormánytól kérni.

De ha ilyenek itt a közviszonyok, akkor a főispán viselje is a felelősséget.

Erelyes és szigorú főispán nélkül Bács megye nem fog a korrupció sará-

hamvas, a szeméi csillogók, a termete karcu, a járása . . . Istenem és milyen jól mulának, a kapitány csupa tűz s a mama nagyon hálás publikum, most, hogy összenéztek, egyet gondoltak biztosan, valamit ketten, a mit ő nem ért s hogy nevetnek a célzáson. És a mama még hozzá övvegy, a kaucióaxis telik . . . óh . . . óh . . .

És megint érzi, hogy fojtogatja a boa, a szép, derült, mosolygó ég egyszerre fátyolba borul előtte s valami meleg fut végig az arcán . . .

S az a Kovács csak annál bevesebben udvarol a mamának.

— Menjen! — kocag fel a mama csinatalanul — hisz nekem már bálozó lányom van . . .

— Manapság a lányok igen korán kezdek a bálozást — bókol tovább Kovács.

— De, kepzolje, már szerelem is, nem bírok vele, fűlig van magába . . .

Én bolém? . . . Tinike, az Istenéért, ilyen vén bácsit . . .

De Tinike fut, fut, mintha nem is halaná, egy egy lépéssel mindig előttük és félvilágért vissza nem fordulna. Az arca ég a haragtól, a szégyentől, a fájdalomtól, és tudja is ő, mitől, csak legjobban szeretné, ha a föld megnyílnék alatta és elnyelné.

É pillanatban egy ifjú kőszön szerényen

ből kiemelkedni s a Radimeczky-féle esetek szaporodni fognak.

Radimeczky Ferencz öngyilkossága.

Közepette annak a liberális népvándorlásnak, mely a kormány egyházpolitikájának megemtése végett a székes fővárosba tódult, pisztoly-durránás hangzott föl egy robozó vasuti coupécloakájában, melyet országszerte meghallottak.

Bács megye legtekintélyesebb jegyzője, az országos jegyzői egylet elnöke Radimeczky Ferencz vetett véget bűnös életének, melyet különben feylyházban kellett volna ki tudja meddig, — telgeni?

Ki volt a megyében Radimeczky Ferencz, arról halvány sejtélemmel se bírhat az, a ki Bács megye közviszonyait nem ismeri.

Bokross Elek tekintélye a parlamentben nem lehetett nagyobb viszonylagosan mérlegelve, mint Radimeczkyé a megyében. Rokona lévén Sándor Béla főispánnak s a megye főbb tisztviselői közül többeknek, a befolyása innen keletkezett.

De nagyra nőtt fényűzése s mesés köitekezési révén.

A ki Radimeczky lakásán a kis és szegény Topolya községben nem volt, az fogalmat se alkolhat magának arról a keleti fényűzésről, a mi ott pompázott termek, szalonok s boudoirokban.

Egy nábob szokott csak ennyi pompát kifejezni s azt merjük állítani, hogy egész Bácskában senki nagyobb lábou nem élt, mint Radimeczky.

Honnan mindez?

Vagyont nem örökölt s a mije volt, jegyzői jövedelméből szerezte.

Előbb Gakován működött, de onnan szintén bűnös manipulációk gyanuja alatt

a hölgyeknek, s a hogy meglajlik Tinike előtt, fűlig pirul . . .

— Ab, Millassin! . . . örül meg neki Tinike s hogy valahogy el ne szaladjon, hirtelen megkerdezi:

— Hol volt tegnap?

— Éu . . . éu . . . nem tudom . . . azaz Tinike Nagysád hogy mulattot?

Tinike kiugyonesedik, hangosan, ventatottan beszél, hogy a z a z e m b e r i s m e g h a l j a o t t h a t u l !

Valami nagyon jól nem mulattam. A souper-esárdást magával kellett volna táncolnom . . . gondoltam is magára . . .

És ettől a pillanattól fogva mintha kieserélték volna, Tinike fecseg, Tinike kacag, versenyt a mamával. Hadd lássák, hogy jól mulat, hogy egy cseppet sem búsul. Ne higgye a mama, hogy rászorult a kapitányára. Mintha bizony kellene neki az a vónség, hisz már deresedik a haja, a bajuszát meg biztosan festi. Csak azt is a Millassin Bélába lesz szerelmes, az ugyan csak gymnasista de hisz a gymnasistából még minden lehet. Igen, miniszter is, nemcsak huszár-kapitány . . .

ment Topolyára, hol magas protekcióval segélyével lett jegyzővé választva.

Ott lassanként nőtt vagyonilag mind-nagyobbra, úgy, hogy hozzácsokolt a világ ahhoz a gondolathoz, hogy a topolyai jegyző évi jövedelme legálább is huszonötezer forint. A mi abszurditás.

Miként szerezte Radimeczky roppant költségeihez a pénzt, azt csak sejténi lehet a történetek után.

Ténykedését még ma, halála után is sürű homály fedi, s jellemző a mi közigazgatásunkra, hogy a legilletékesebb közegek se tudják az öngyilkosság összegezett indokait.

A nyi köztudomásu, hogy a bűnös manipulációk a kulai adóhivatali sikkasztásokkal állanak összefüggésben, a melyek révén bizonyára egyéb üzelmek is napvilágra jutnának.

A krízis különben hónapok óta tart, melyet a leplezések egész sorozata késleltetett mindaddig, míg végre a piztoly altali megoldásban ért véget.

Az utolsó hetek már kétségbeesett kapkodások voltak.

Hetek óta egyebet se tett Radimeczky, mint pénzre tette minden vagyonát, eladott szőrien szálán mindent, hogy menekülhessen bajából.

Szombaton, e hó 3-án válságossá s tarthatatlanná lett a helyzet.

Radimeczky sürgönyözött vejének, a ki szintén jegyző s sógorának az apai főszolgabírónak, hogy jöjjenek rögtön, különben nagy baj lesz.

Azok hozzá siettek Topolyára s bezárkóztak vele szobájába, hol rendbeszedték azokat a romokat, a melyek Radimeczky összeomlott erkölcsi létéből fennmaradtak.

Konstatálták, hogy azokból többé existenciáját fölépíteni nem lehet.

Este vonatra ültek s Radimeczky kísérte ki őket s búcsúzott tőlük, úgy, hogy azok sejtellemmel se bírtak arról, hogy Radimeczky is a vonatra szállt s a cloakában huzta meg magát.

Utközben piztolyal szájába lőtt s szörnyet halt. Veje s sógora ott a vonaton egyszerre csak azt hallják, hogy valaki öngyilkossá lett.

Kiváncsian kérdik: ki a boldogtalan? Rémülve hallják akkor, hogy Radimeczky, kit ők odahaza véittek.

Az utasok közül valaki megnyomta a vészjelzőt s a vonat megállt Verusits állomás előtt.

Mint halljuk, Radimeczky jegyzői ténykedését nem a főszolgabíró, de a zombori pénzügyigazgatóság közege Szűcs tükár fedezte föl, a ki vizsgálatot tartott Topolyán.

Letartóztatták Márton Imre főadó-nyilvántartót is, sőt még számos egyén fog bajba kerülni, ha igazak azok a hírek, mik szárnyra keltek Topolyáról.

Sándor Béla főispánt a belügyminiszter Topolyára küldötte a vizsgálat megejtése végett, csakhogy erre is azt lehet elnékelni:

debuisset pridem . . .

Jellemző, hogy ezen esetet a megyei irányadó körök úgy tüntetik föl, mintha az a bácsmegyei közigazgatás súlyedő voltával összefüggésben nem állana s mintha a felügyeleti közegeket semmiféle mulasztás nem terhelné.

Botrányos állapotok Topolyán.*)

Topolyáról ritkán hallani valami jó hírt, ellenkezőleg rendszerint botrányos hírek szárnyalnak onnan szanaszét a nagy világba. Most még az eddigieknél is sokkal szomorubb hírrel szolgálók, melyek egyszerre többek erkölcsi és igen soknak anyagi káráról tanuskodik.

A kulai hydra, mely az adóhivatalnál fölfedezett sikkasztás alkalmával üté föl fejét, átterjedt a topolyai polgárok közé is. A bűnösök meg is tették mindjárt óvintézkedéseiket a közelgő veszedelem ellen, az ártatlanok azonban csak jártak az igazságszolgáltatás útját, remélve, hogy majd csak kiszül a turpisság. A turpisság ki fog derülni, de a kár is meg van és sok olyant, a ki nem is gondolt rá, lesújtott. Márczius 1-ig ugyanis 61 nap adófizetőnek 1600 forinttól lefelé 110-ig kézbesítettek fizetési meghagyást, melyet 30 nap alatt fizetni kell. Ezen adózók mindegyike a tartozott összeget már egyszer lefizette s a legtöbbnek adókönyveskéje mint mondják, eltűnt, elsikkasztatott. Mindazonáltal, ha az adókönyvescék megvannak is valahol, a pénzügyigazgatóság nem akarja az aláírást hitelesnek elismerni, mint ez a fizetési meghagyásokból is kitűnik. Így most Topolya eddig mintegy 40,000 frtig uszik, de mennyi jöhet még ezután?!

E bajnak orvoslása végett a topolyai polgárok márczius 1 én a városháza nagytermében értekezletet tartottak. Az értekezlet, mint előre gondolni lehetett, nagyon izgatott volt. A polgárok sorban elhozták fizetési fölhívásaikat és mindannyian konstataáltak, hogy azt annak idején kinek fizették le? Egyik Márton Imre végrehajtónak, másik Radimeczky Ferencz jegyzőnek, harmadik Rác Ferencz volt penztárosnak adta át a pénzt, hogy azt a kulai adóhivatalnál az adóba fizessék le.

Ezek a nyugtázott adókönyveket rendszeren nekik által is adták. Nyugodtan voltak is mindaddig, míg most a fizetési meghagyást meg nem kapták. Most azonban, hogy megbeszélésekről értesültek, maguk elé akarták hivatni a jegyzőt és a végrehajtót, de a főszolgabírónak arra a kijelentésére, hogy azok nem tartoznak ide jönni, megelégedtek azzal, hogy a főszolgabíró a jegyző és végrehajtó elleni fegyelmi eljárás megindítására kérjék. Ezt a kivánságukat a főszolgabíró azonnal teljesítette is s nevezetteket hivatalos állásuktól felfüggesztette.

Ezután dr. Hadzsy János indítványára sürgönyt menesztettek a pénzügyminiszteriumhoz, melyben kéri, hogy a végrehajtás elhalasztását rendelje el és helfőn ez ügyben nala megjelenő küldöttséget sziveskedjék fogadni. Megválasztották a küldöttséget, minnekutána a gyűlés nagy indignáció közepette szétoszlott. Annyi bizonyos, hogy az egész város föl van laborodva és mindenki az ujjabb és ujjabb meglepetésektől fél. Valószínűleg fog is jönni annyi fizetési meghagyás, hogy Topolyának vagyoni temetésére lehet elkészülnie. Ki volt szolgáltatta oly lelketlen emberek kezébe, kik ellen nem volt szabad szólni

*) Lapunk mult számából térszűke miatt kinaradt. A czikk megírásakor még Radimeczky élt. A szerk.

semmit, mert azokat a főispán maga delgette. Most a főispán, hogy magát tisztázza, ismét a polgárokat fogja nyomni, emezeket pedig szabadon bocsátja.

Igy növelik Magyarországon az erkölcsöket!

A topolyaiak is elmondhatják könnyes szemmel: hej Stelczer Frigyes, neked mégis csak sok igazad volt!

Paritas.

A kiállítási igazgatóság jelentése

az 1896-iki ezredéves országos

kiállítás előmunkálatairól.

(Folytatás.)

c) Az egészségügyi csoport abba az épületbe van tervezve, mely 1885-ben műcsarnok volt. E csoport keretébe tartozván a balneologia és táplálás ügye is, ezek számára külön annexek létesítése fog szükségessé válni. Ugy nemkülönböztetve a csoport közelébe tervezetik a mentőtársulatnak épülete is, mely az egészségügyi szolgálatnak a kiállítási területen való berendezésére és eszközésére hajlandónak nyilatkozott.

Ezen épületek méretei és beosztása csak akkor fogják megállapítani, ha ez a csoport kiállítási programjának még függő részletei tekintetében javaslatai megeendí.

d) a hadügyi csoport számára, mely egy közös hadsereg és a hadi tengerészet, valamint a honvédség és a vöröskereszt-egylet, végre a közös hadsereg és a honvédség szállóinak kiállítását foglalja magában, egy nagyobb és több kisebb pavillon van tervezve.

Ezen épületek elhelyezése és térfogata csak akkor lesz megállapítható, ha e csoport-bizottság által kidolgozott részletes program a hadügyi és honvédelmi miniszter urak jóváhagyását elnyerte.

Tervben van a hadügyi csoportot a tó partján és a mögött levő, a fővárosi vendéglővel határos területen elhelyezni.

A nagy ipar egyes csoportjai saját céljaikra önálló épületeket terveznek. Ezek eddig a következők:

e) A papirgyártás és a sokszorító műiparágak.

A hazai papirgyárak, a fővárosi nagy nyomda-vállalatok, a fényképezés s a többi ezen csoportba tartozó nagyobb czégek már eddig 100,000 frtnyi összeget gyűjtöttek oly czélből, hogy érdekeltjei ez iparcsoport számára külön nagyobb szabásu pavillont építsenek, és abban egy minta-nyomdat üzemben tartsanak, a melyben a sokszorosítás minden nemei működésben bemutatni fognak.

Ezen, mintegy 2600 m²-re tervezett emeletes épület az iparcsoport közvetlen szomszédságában, még pedig a csarnok déli kapujával szemben szándékolatik elhelyeztetni. Az építési tervek munka alatt vannak.

Ugyaníly áldozatkészséget tanúsított az élelmi szerek ipari csoportjába (XIX.) tartozó három nagy ipar, t. i.:

f) a malomipar,

g) a cukoripar,

h) a szeszipar.

A malomipar ép úgy mint a cukoripar a fő rangu képviselői, külön-külön

már is 100,000 frtnál nagyobb összeget szavaztak meg, külön épületek létesítésére, egy teljesen felszerelt nagy malom- és cukorgyár-minta költségeire, valamint a díszítésre és berendezésre.

A malom-ipari pavillon mintegy 1200 m², a cukoripari mintegy 1000 m² területen fog épülni.

A szeszyárak képviselői elyben hasonlóképp külön épület létesítésében állapodtak meg. A részletekre nézve a tárgyalások folyamatban vannak.

i) A háziipari és népmeseri kiállítás falu alakjában van tervezve, mely a következő épületekből fog állani:

1. A vásártér közepén egy templom-alaku épület a díszesebb háziipari tárgyak elhelyezésére.

2. Több hangárszerű kisebb csarnok, a közönséges népipari cikkek számára.

3. Vásárbódék az eladásra szánt háziipari cikkek számára.

4. A templom és vásártér körül, jobbról-balról csoportosítva 20 - 25 falusi ház, a háztájjal.

5. Egy községváha.

6. Egy falusi minta kórház.

7. Egy debreczeni csárda és

8. a tő partján egy szegedi halász-csárda.

Az ország különböző vidékein létező tipikus parasztházak már kijelöltek, és azok létesítésére az illető törvényhatóságok fölkértek.

(Folyt. köv.)

Egy a sok közül.

— A „Pesti Hírlap” vezércikke. —

E czimalatt a „Pesti Hírlap” f. hó 6-iki száma erősen támadó vezércikket közöl Rudimeczky Ferenc ügyilkossága alkalmából, melyet jónak látunk egész terjedelmében reprodukálni önigazolásunkra, ment valahány, szor mi támadtuk a Sándor Béla-regiem-et, mindannyiszor azzal akartak annak életét megtemptani, hogy ellenzéki tulzástunk s személyes ellenszenu kifolyásának deklarációtak. A „Pesti Hírlap” bizonyára nem esett ellenzéki tulzásra és Sándor Béla személyes ellenségei közé még kevésebb sorozható. Ha mindazonáltal cikkelyének támadó hangja utoléri, sőt föltululja az o lapban évtizeden át megjeleneket, bizonyára csak az objektív meggyőződés követeli, hogy az ország színe előtt még bélyegeztessék a bácskai korrupció. A vezércik így hangzik:

Nem igen illet bele az elmúlt fényes nap keretébe az a pszitolydurranás, a mely a Szabadka felé tartó egyik helyiértékű vonaton előrdült s Radimeczky Ferenc bács-topolyai jegyző életét bitotta ki. Dehát ilyen epizódok és kontrasztok előfordulnak még a napban is, pedig az csakugyan nagyon fényes.

Radimeczky tudniillik agyonlütöte magát. Nem ő az első, nem is az utolsó. Jegyzők is, mások is agyon szökték magukat lövi, ha már megfenekleték valami nagy bajban. A feltűnő a dologban csak az, hogy ez megint Bács-megyében történt, melynek korrupit közigazgatási viszonyai annyiszor képeztek panasz, mentegetés s újra panasz és mentegetés tárgyát, de a nélkül, hogy a bajokat ott valaki komoly szándékkal orvosolta volna, vagy bár orvosolni akarná.

A topolyai jegyző természetesen szintén sikkasztot, még pedig igen sokat. Topolya

gazdag község, ott sokat lehet sikkasztani, ha már valaki megrijszikrozza. A mint maig a körülményeket ismerjük, a jegyző a 100 frton feltüli adót fizető gazdák pénzét Topolyán összegyűjtögette, hogy majd bevizi a kulai adó-hivatalban (különben ez is egy terhes és okatlan intézmény), azonban valójában nem fáradt annyira, hanem csak az oldalzsebéig, a hol azután a pénzek eltűntek. Annyi már bizonyos, hogy az ügyilkossá lett községi jegyző, a kit Bácska egyik „legzsenialisabb jegyzőjének” tartottak, legalább is 40.000 frtot, de valószínűleg 100.000 frtot sikkasztott, még p dig legalább két év leforgása alatt, a mely idő alatt cirkulusait sem a tekintetes főszolgab író, sem a nagyságos alispán, sem a nemzetes vármegye nem zavarta. Föltehetőleg kedvezőleg fogadták tehát, hogy magát lovagiasan agyonlütöte és nem okozott bajt holmi hosszadalmas fegyelmi processussal a föltűgyelő, helyesebben: föl nem ügyelő vármegyei uraknak.

Persze a szegény topolyai gazdák meg vannak riadva s mint az már hasonló nagy vármegyei katasztrófáknál bevett szokás, azonnal deputációt is menesztenek a kormányhoz, hogy segítsen rajtuk, vizsgálta meg a számadásokat, takaríttassa el a vármegye protekciója alatt fölhalmozott piszkot s adjon már most adófizetési hasznatásokat is. Így menekülnek a vármegyektől az államhoz száz és száz esetben az adófizető polgárok.

Hieronymi belügyminiszternél már holnap fog tisztelni a topolyai küldöttség és nagyon siralmas dolgokat fog neki elmoudani a topolyai és bácsmegeyi dolgokról, kivált ha a miniszter kikérdegeti egy kissé az egyszerű és egyenesen gondolkozó embereket, a kik bizony jobb és igazabb jelentést tudnak tenni, mint akárhány vármegye vagy alispán.

Mert ez a dolog mind igen kellemetlen. Nyílt seb, amelyet az ellenékek majd addig vakargat, ameddig el nem mérgesedik. A vármegyék és a vármegyeisták pedig csillapítani fognak, hogy ebből az ugy esetből nem lehet általános, következtetéseket levonni (az igaz, hogy ez az egy eset már vagy az ezredik) s hogy Radimeczky csak „egy a sok közül”, ama 300-400 jegyző közül t. i. akinek Hieronym belügyminiszter is teljesen alkalmatlanknak jelzett a polgári anyakönyvek vezetéseére, febr. 20-án tartott beszédében.

Mindazáltal a józan emberek óvakodni fognak attól, hogy ebből az egy, különben elég feltűnő esetből, bármitéle következtetésekkel vonjanak le az egyházipolitikai reform kivihetőségére, nevezetesen annak végrehajtására, avagy a jegyzői karnak mint anyakönyvvezetőnk részbeli alkalmassága és megbízhatósága tekintetében.

Részünkről igen nagy méltatlanságnak tartanánk ha ebből az esetből, vagy bár több ilyenből is, mindjárt az egész jegyzői kar ellen kelnének ki megint egyes meggondolatlan képviselők. Azt meg egyenesen oktalanságnak vélnénk, ha valaki ezzel az esettel akarna argumentálni az egyházipolitikai reformok, nevezetesen pedig a polgári házasság ellen.

A topolyai jegyző, akármilyen „zsenialis” volt is, nem volt sem római pápa, sem valamely föntosságú államférfi. Sikkaszt, vagy nem sikkaszt, meghal vagy becsukják: az az ország nagy dolgaira nézve egészen közömbös.

Azonban két következtetést még is le kell ebből, a nem egymagában álló esetből vonni.

Az első az, hogy miféle közigazgatás az ott Bácsmegeyében? És vajjon örökre Csáky-szalmája marad-e a bácskai gazda pénze, hogy

azt a vármegye protekciója mellett boldogboldogtalan lopja és sikkasztja?

Ez a szerencsétlen vármegye, dacára öríási vagyonbőségének s annak, hogy ott tisztés uton is könnyű vagyont keresni, évek hosszú sora óta a szó legkorruptabb értelmében el van férgesedve. S ha sem főispánja, sem alispánja, sem senkije nincs a népnek, a ki a feneketlen közigazgatási posványt kiszárita; ha ott a nagy községekben hallatlan pénzposcsókai s, a közvagyon példátlan folyik folytonosan és nyilvánosan s még hozzá elpalástolt és hivatalosan eltűrt vagyon büntettek egész sora is garázdálkodik: vajjon itt van-e hát végre az ideje, hogy a belügyminiszter Bácsmegeyét részletes revizió alá vegye — a mit már rég meg kellett volna tennie, esetleg a közigazgatási statárium egy nemével? Ez az egyik.

A másik pedig az, hogy ilyen példa után, a mikor egy teljesen intaktnak lázó u. n. „egészséges jegyző” egyszerre csak agyonlövi magát (és nem egy egészségesnek lázó jegyzővel történt már ilyen), hol van még hát annak a garanciája, hogy a belügyminiszter 3-400 kifogásolt jegyzője exakt és megbízható szám s nem-e felő, hogy a miniszter, aki maga is a vármegyei jelentésekre támaszkodik, jelentékenyen félre van vezetve, ugy a számok, mint a személyek dolgában.

Azoktól a vármegyei „felügyelő hatóságoktól”, a kik nem felügyelnek és sőtét tudatlanságukban esetleg a 10 éves titkos, de kronikus sikkasztásban szenvedő jegyzőket is a megbízhatók közé sorozzák, csakugyan nem lehet elvárni megbízható adatokat.

Sajnos, ugy állanak ezek a dolgok, hogy a belügyministernek magának sincs módjában kifogástalan adatokra támaszkodnia.

A vármegyék — igaz, a mi igaz, — dezolált állapotban vannak és felügyelet tekintetében el vannak hanyagolva. Igen óhajtan-dó lett volna, ha az egyházipolitika mellett ezen fontos kérdésre is több idő jut vala. De mivel a reformok végrehajtásának sulya megint csak ezekre nehezedik, most már égető érdek, hogy a belügyminiszter ne engedje meg legalább azt, hogy egyes vármegyék e korrupcióban közigazgatásilag és erkölcsileg is elzüljenek.

Különfélék.

— Radimeczky csinjai. Most, hogy a szerencsétlen topolyai jegyző kimondta önmagára a büntető kódex által előírt legsúlyosabb büntetést, minden bün equivalensét: a halált, meggyezerte egyébről sincs szó, mint az általa elkövetett „sticikli”-kről. Még Gákován történt — ha igaz, a mit fáma ahsony regél, — hogy a plébános hírtelen elhunyt, s a jegyző Radimeczky Ferenc hivatalos miűségben leltározta hagyatékát. Az ingókat elég büségesen vette jegyzékbe, amig egyszer csak kezeltgőbe nem került a plébános kőnnlevősége, mintegy 50-60000 frtra rugó kötvények s egyéb értékpapírok. Ezeket Radimeczky egyszerűen zsebre vágta s mikor a hagyatéki eljárás véget ért, maga elő cizáltta az adókat, s előadta, hogy a plébános veltakék az ő pénzt kezelte, miért is most már új kötelezvényeket kell kiállítaniok. A jámbor adóok visszakapvan a régi obligatiót, nem vonakodtak újakat állítani ki s a dolog egészen rendbe jött. — Így vetette meg Radimeczky vagyonának alapját Gákován. Topolán a kisebb kaliberű sticlik köző tartozik az, hogy adás-vétell szerzőekdés csak ugy lettek bemutatva a kulai adó-

hivatlanak, hogy a szerződésekre a szokásos záradék rávezetett, de elkünyvelés helyett Radimecky tette zsebre kulai büntetésével a sok száz forintra rugó illedeket. Katona-szabadítások, hatósági engedélyek, megyei jóváhagyások, stb. kieszközlésében remekelt, a mikről sok anekdóta kering megyszerte.

— **A Pesti Hírlap skalpiroza.** Az „olvastókör”, melynek tudvaleg Sándor Béla főispán az elnöke, szörnyű zavarba jött a Pesti Hírlap f. hó 6-iki vezércikkje fölött. A vezércikk ugyanis lepezetlen szavakkal ad kifejezést az ország megbotránkozásának a Bácsy-megyében uralkodó korrupciónak fölött, s megismerteti Sándor Bélát is. Már most ezt a vezércikket olvassák az olvasókör tagjai, kik oly bizalommal viseltetnek a főispán iránt? A hú maculok bizony lázas kapkodás vettek véghez a Pesti Hírlap után s még ma is váltig azt keresik. A veszély imminens volta eredeti eszmét érelt meg Danczer pénzügyigazgatóban, a ki a körnek is igazgatója. Valamikor gyerek korában sok szép regét olvasott indiánokról, a kik a fehérbőrű emberek fejbőrt lehúzták s feltűzték diadalmi tréfa gyanánt a fegyverükre. Henreka! kiáltott föl s neki esett a Pesti Hírlapnak skalpiroza olyképp, hogy a vezércikk eltűnt onnan. Persze arra a derék pénzügyigazgatót ur nem gondolt, hogy az a skalpirozott vezércikk új éltre támad e lap hasábjain. Avagy tán a „Z. és V.”-t is skalpirozní fogja?

— **Primadonnánk jutalomjátéka.** A közkedveltség K. Iványi Maris primadonna jutalomjátéka holnap, pénteken lesz. Előadásra kerül Kövessy Albert — a bájos művésznő férjének „Primadonna” című operette je, melyet csupán ez alkalommal fogunk láthatni. Színházunk zuffolóság telve lesz s a fiatalság zajos óvátókra készül. K. Iványi Maris uró meg is érdemli.

— **Márczius 15-ét idén Zomborban is megüli a „Népkör”,** mely mult választmányi ülésén e tárgyban határozatot hozott. Azonfelül az „Ujvidéki Dalárda” is készült ünnepélyre márc. 15-én. Ez alkalomból dalestélyt rendez az Erzsébet szálloda disztermében; hazafis dalok elzengése s szavalatok képezik az est műsorát. Az alkalmi ünnepélyes beszédet Gunde Henrik alelnök fogja tartani. A dalestély terített asztalok mellett lesz. Belépti díj nincs. Megüli még a március 15-én Zentán is, hol szintén ünnepélyre készülnek és Baján hol a polgári olvasó egylet a folyó évben akként ünnepli meg márczius tizenötödikét, hogy saját helyiségeiben közvacsorát rendez, a rendezőség ígérteit vette Drescher Ede országgyűlési képviselőnek, hogy az ünnepi szónoklatot ő fogja elmondani.

— **A szabadkai színház pályázata e hó 5-én dült el.** Rakodczay Pál volt a győztes. Pedig nem kevesen pályáztak vele. A következő szingazgatók nyújtották be kérvényüket: Rakodczay Pál, (Szabadka), Bokodi Antal (Eger), Balogh Árpád (Veszprém), Fűredi Károly (Veszecz), Egry Kálmán (Nagyszöben), Kömley Gyula (Szatmár), Veszprémi Jenő (Székes-Fehérvár), továbbá: Kiss János (Szabadka) és Mosonyi Károly (Szeged) volt szingazgatók.

— **Eljegyzés.** Dr. Schnier György szabadkai kórházi orvos f. hó 5-én tartotta eljegyzését Döntő István leányával Etelekával, Szabadkán.

— **Forrongó község.** Megirtuk, hogy Petrováczon mily nagy az elkeseredés Kovács János bíró ellen s hogy a petrovácziai küldöttség menesztettek az alispánhoz, hogy szabadítsa meg őket az általuk gyűlölt és e hivatalra méltatlan bírótól, ki ellen igen terhelő vádak emeltek. Mint értesültünk, habár ez ügyben a megye még nem határozott, Petrováczon örvendetes fordulat állott be. — Kozlováry Sándor főszolgabíró ugyanis „erélyosen” hozzájárult a bíró ellen emelt panaszok és vádak elintézéséhez és ennek valamint az általános népszerűtlenség hatása alatt Kovács János bíró állásáról leköszönt. Ezzel azonban

az igazgatóság Petrováczon még nem csilapult le, mert a petrovácziaiak félték azon a Bácskában divó rendszertől, hogy a főszolgabírák legtöbb esetben ép azt nem kandidálják, ki iránt a község bizalommal viseltetik. — Az e napokban tartott bíróválasztás azonban megszüntette a petrovácziai aggodalmait, mert Kozlováry Sándor főszolgabíró a község jól felozott érdekeinek szem előtt tartásával első helyen a nép jelöltjét Pucovszky Mihályt kandidálta. A kandidatio általános megelégedés és lelkesedéssel fogadtatott és Pucovszky Mihály egyhangulag lett bírónak megválaszva. — Most már remélhető, hogy ezen sokat zaklatott községben a nyugalom és rend helyre fog állni, miután van oly bírása, ki a község bizalmát bírja és oly jegyzője, ki lelkiismerete ügybuzgóságával azon rövid esztendő alatt is, hogy Petrováczon van, a község szeretetét és tiszteletét kivivta.

— **Eljegyzés.** Babits József, helyben álmószó szemlész eljegyezte Ruzsitska József bajai lakosnak leányát, lrmát.

— **Ujvidéken közúti vasút hészül.** Winternitz, Neuerer, dr. Zipris, Keppich és Brankovics nevek alatt egy consortium ajánlatot adott be a városi tanáshoz közúti építésére. A vállalkozók 50 esztendőre kérik a kizárólagos jogot.

— **Szabadkán is megüli márczius 15-ét.** A „Szabadkai Iparos Ifjak Művelődési Köre” márczius hó 18-án, 1893. márczius 15-nek megünneplésére a létesítendő zászló alap javára a „Pest Szálloda” nagytermében szavalat és felolvassal egybekötött táncvigalmat rendez.

— **Adán igen sikerült ártézi kutat fúrtak,** mely a föld zine főrle emeli vizét. Érdekes, hogy már 240 méterre fúrtak le s nem kaptak vizet, ekkor elkezdtek felhúzni a csöveket és 160 méternél megerezt a forrás.

— **Nem érdektelen az ránk nézve se,** szomszéd Szeged az irodalom emelése érdeke ben mily áldozatokat hoz. A Dugonics-Társaság két pályázatot hirdet az 1894-ik évre: I. A tudományos osztályból: Irassék meg „Szeged és népe” czimmel Szeged föld- és néprajza. II. A szépirodalmi osztályból. Kivátnatik egy I felvonásos színmű a dráma irodalom bármely fajából. Tárgya lehetőleg a magyar társadalmi életből való legyen. Jutalom: 300 korona. Mindkét pályázatnál feltétlenül irodalmi becsüt munkának adának ki a jutalmak. A pályaművek idegen kézzel tisztán és olvashatóan leírva zárt jellegű levél alatt 1894. szeptember hó 15 ig napjáig a társaság elnökségéhez küldendők be. A nyertes egy felvonásos színdarab a szerző tulajdona marad ugyan, de köteles azt a társaság 1894. évi évkönyvében való közlésre átengedni.

— **A baja báltászéki h. é. vasút közigazgatási bejárása** — amint azt már jelentettük — f. hó 13-iki napjára ítéztvén ki, a kereskedelmiügyi miniszter felhívta ügy a törvényhatósági, mint a közigazgatási bizottságot, hogy a szóban forgó bejárásnál magát megfelelően képviseltesse.

— **A tanítók özvegyeinek nyugdíjazása** szempontjából figyelemreméltó határozatot hozott közélet a bellügyminiszter. Egy városi törvényhatóság megtagadta a városi óvodavezető özvegyének nyugdíjazását, tekintettel arra, hogy volt férje a tanítók nyugdíjintézetébe tulkorúsága miatt nem vétett fel s hogy nyugdíj jogosultsága a város irányában se kormányrenlelet, se községi szabályrendelet alapján nem állapítható meg. A bellügyminiszter megsemmisítette ezt a határozatot, mert a közigazgatási miniszter törvényadta jogánál fogva elrendelte volt a szóban forgó özvegy részére a rendes nyugdíj megállapítását, nem való tehát a közigyűlési határozat abbéli állítása, hogy a nyugdíj jogosultsága a város irányában kormányrendelettel nincs megállapítva. Nem való ez az állítás a miniszteri határozat szerint azért sem, mert az összes törvényhatóságoknak megküldettek azon kormányrendeletek

és szabályok, melyek értelmében az 1875. 32. t. c., illetve az 1891. 43. t. c. alapján a tanítók, illetve özvegyek végellátása megállapítandó. Mindezeknél fogva a törvényhatóságoknak a közigazgatási miniszter világos rendelete figyelmen kívül hagyásával hozott határozata meg volt semmisítendő.

— **Meghívó.** A „Mária Dorothea-Egyesület” ez év márczius 11-én vasárnap délelőtt 11 órakor Budapestben a lipótutezai új város-ház társalgot termében tartja meg IX-ik rendezési közgyűlést, melyre az egyesület tagjait és az ügybarátokat tisztelettel meghívjuk. Főbb tárgyak: 1. A választmány évi jelentése. 2. A Tanítókör Öthonának szervezete és házszabályai. 3. A vidéki körök alapszabályainak jóváhagyása. 4. Folyó ügyek jelentései. 5. A költségvetés megállapítása és felmentvények magadása. 6. A választmány és a számvizsgáló bizottság megválasztása. 7. Esztelges indítványok. Szavazásra minden egyesületi tag jogosult, vidéki tagok írásban is nyilatkozhatnak. Az évi jelentést, továbbá az egyesület anyagi állapotára és működésére vonatkozó főbb adatokat jelen meghívóval együtt minden egyes taggal közöljük, s kérjük azoknak előleges tanulmányozását. Új tagok bejelentését, továbbá tagdíjakat és adományokat az ülése folyamata alatt is elfogadunk. Vendégeket szívesen látunk. Kelt az egyesületi választmányak Budapestben 1894. február 11-én tartott ülésének meghívásából. Az egyesület nevében: Radnai Jenőné, titkár. Graf Csáky Albinné, elnök.

— **Vettük a meghívót a Zentán tartandó táncvigalommal egybekötött zini előadásra,** melyet a szerb ifjusági műkedvelői színtársulat Akásmónis Nivenka és Vrtunszki Milán közreműködésével 1894. márczius hó 11-én a nagyvendéglő disztermében — a szerb tanítóit tanintézet javára rendez. — Színekertül: A válogató leány. Vígjáték 3 felvonásban dalkokkal Trifkovics Sziárdtól. Történet: Ujvidéken. Személyek: Szokolovits Vuits Lyubomir ur, Jeczo felesége Branovicsi Milka urhölgy, Malcsika leányuk Akásmónis Nivenka urhölgy, Szaveta testv. leány Kragujevits Milava urhölgy, Timits Brankovicsi György ur, Káta Mihajlovits Katicza urhölgy, Milica leányuk Belesziljin Krisztina urhölgy, Brankó, Stancike, Tosicza fiatal emberek Ludajits Száva ur, Vitunszki Milan ur és N. N. Jovan szolga Szokolovitsnál Dumitrijevits M. ur.

— **Hymen.** Kohn Sándor a „Frankl és Kohn” szabadkai fakeskedő-cégé belltagja f. hó 18-án tartja esküvőjét N. Kikindán Löwy Mór ottani fakeskedő leányával, Ida kisasszonnyal.

— **Ó-Becsen** fényes ünnepélyre veszülnék. Az intelligencia nagy tombola-estélyt rendez, a melynek tisztja jövedelme az 1848-49. szabadságharc alkalmával Ó-Becse környékén elesett honvédek síremlék-alapjához csatolattik, hogy az emlék az eredő évés ünnepély alkalmával felállítható legyen. Az eszme méltó az ó-becsei nőkhöz.

— **Beküldetett.** Kovács István György volt bakóceai körjegyző rőpirata és az általa megtámadott Szily László baranyavármegye alispánjának ügye baranyavármegye közigazgatási bizottsága előtt ezimű rőpirat. Tartalmából azt vesszük ki, hogy nemcsak Bácskában, hanem Baranyában és büzik valami.

— **Mi az uszora?** E kérdés megoldása reánk nézve a Valtér — Csavrák-ügyből kifolyólag vált aktualissá. Most egy érdekes határozatot küldünk e tárgyban: A pancsovai kir. törvényszék P. M. 29 éves, gör. kel. vallású, büntetlen előéletű, vádlottat, az 1863. évi XXV. t. cikk 1. p. alá eső uszora vétésének vádjá és következményeinek terhe alól felmentette, mert: Az uszora vétéségét az követi el, a ki másnak szorultságát, könnyelműségét vagy tapasztalatlanságát felhasználva, olyan kikötések mellett hitelez, melyek a neki vagy harmadiknak megengedett túlságos mérvű vagyoni előnyök által az adósnak anyagi romlását előidézni vagy fokozni alkalmassak, vagy oly mérvű, hogy az eset körülményeinek közzel a szolgáltatás és ellenszolgáltatás közzel szembeálló aránytalanság mutatkozik. A kir.

ítélő tábla: ehhez hozzáteszi, hogy a sértett fél tapasztalatlanságára nézve az eljárás során mi adat sem merült fel s így a vádlottnak eseteleményében az uzsora vétségének lényegesen ismérve hiányzik. A m. kir. Curia végre így szól: Tekintve, hogy a vádlott által panaszlónak kölesözött összeg és kamatai között szembeálló aránytalanság mutatkozik ugyan; tekintve azonban, hogy panaszló, valómása szerint, maga önkényl igérete meg vád lottnak a 30% kamatot, hogy azt panaszló körülményeihez képest aránytalan ellenszolgáltatásnak maga sem veszi stb. ezeknél fogva a kir. ítélő tábla ítélete helyben hagyatik.

— **Indul a tél jége.** Szombaton márt. 3-án volt Marjánovics Tadjának Tili Imre elleni becsültséértési ügyében tárgyalás Almásón. De miután ezen ügy Schöfer János katymári jegyző, a megyei s a fővárosi lapokban bőven ismertett visszáléseivel szoros összefüggésben van, Mamuzsics Ágoston szabadkai ügyvéd, mint Marjánovics Tadjia védjője szigorú büntetés hozatal céljából, az ügyet Szabadkára kérte áttétetni.

— **A polgármester ur „vizit”-ben.** Annak a városnak polgármesteréről — természetesen a szabadkairól — van szó, melynek most egyéb nem kellene, mint egy kis illetettség. Persze, impozáns deputáció jött fel Pestre, kéri a kegyelmes urat, hogy teljesítse kérelmüket. Hogy a miniszter mit mondott nekik — nem kutatjuk, elég az hozzá, hogy az audienzia után a küldöttség ősi szokás szerint áldomásivásra gyílt egybe.

— Még arról is nevezetes ez a város máskülönbe, hogy a kit itt nem isznak le a sárga földig, annak már csakugyan alaposan kell érteni az „ivást”. S meglehet, hogy az ebbeli tudomány is mérvadó körülmény a polgármester-választásnál, ezért a város fejének érteni is kell hozzá. Értett is hozzá. — De aztán a nárm az ő hibája volt, hogy a társaságban jelölt volt képviselőjék az áldomás után karonfogva őt elvitte látogatóba egy miniszteri titkár családjához, kinél bemutatni akarta. — Megérkeztek s átvesse a szokásos alakíságon, a titkárné helylel kínálta meg az urakat a szalonban. — A képviselő már ismerte a divatos garnitúra székeket, s előbb a támlányt fogta meg, aztán ült le. — De nem úgy a polgármester, ki teljes világ életében se látott ilyen fránya apró széket, melyekből most három — négy darab tánczolt előtte a lovegőben. — Ő egy ugráló székre akarta érdemes alakját elhelyezni, de szerencsétlenségére a borközi állapot folytán eltevesztette az egyen- és az egyéni súlyt és a szalon puha szmírna-szőnyegére zuhant le. A felkelés már csak asszisztenciával történt meg. A kis titkárné — a képviselő szerint állítólag csak azt jegyezte meg erre a jelenetre; Igaza volt Jókainak . . . és mégis mozog a föld.

— **Az összes magyarországon levő a tanítókének névnek megmagyarosítása.** Az aradvidéki tanító egyesület legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy az ország összes tanítóegyesületéhez körlevelet intéz, melyben felszólítja őket arra, hogy a milléniumra az összes idegen nevű néptanítók magyarosítsák meg nevüket. Lépéseket tesz az iránt, hogy a név-magyarosítás a szegény tanítókat ne terhelje s lehetőleg semmibe vagy csak igen kevés költségbe kerüljön. A méltányos kérelmet remélhetőleg teljesíteni is fogják.

— **Névváltogatás.** A belügyminiszter Ócsa-Uj-Palánka község nevének Palánkra való megváltogatását megengedte.

— **Halálözás.** F. hó 1-én halt meg Deák Lajos, a palánkai szolgabíróság írnoke. Temetése nagy részvét mellett ment végbe.

— **Márczius 15-két a palánkai dalárda is megünnepli.**

— **A polgári házasság és egy szerelmes pár.** Bisztrian János szegedi szücs-segéd görög-keleti vallásu nagyon beleszeretett Tuschak Etel zombori izraelita hajadonba s a jó reményben, hogyha a zsidó vallásra áttér, hát egyesülhetnek a pap előtt, és a szerelmes János Bécsbe ment és ritus szerint zsidóra vált. De nagyon csalódott, mert mikor haza jött, arról értesült, hogy áttérése Magyarországon nem érvényes, az izr. vallásu leányval sem a zombori, sem a szegedi főrabbi meg nem eskettetik. Ekkor Bisztrian János megírta a királyhoz a levelet, melyben elmondván esetét, áttérését, így könyörgött: „Felsőged atyai szívéhez ezem, esed miszerintkirályi kegyelmével megengedni kegyeskedjék, hogy nevezett hajadonnal a zsidó vallásu szertartás szerint a szeged vagy a zombori főrabbi megeskessen, miután jelenleg azt megtagadják . . . Esdő szómat Felsőged kegyelmes szívéhez ajánlvá, vagyok” stb. Bisztrian levelet azonban a kabinetiroda a magyar belügyminiszteriumhoz elküldte azzal, hogy a kérelem Ő-felsőge részéről elintéztést nem nyerhet. A belügyminiszter pedig kimondta, hogy Bisztrian izraelita vallásra való áttérése magyarországon nem érvényes. Most pedig nem marad más hátra a derék Bisztrian Jánosnak, hogy miután ő és kedvese tovább várni nem tudnak, hogy levelet írjanak a képviselőházba, a polgári házasságnak mielőbbi megalkotása végett.

— **Szerencsétlenség.** Kakas József vasúti munkás f. hó 3-án, szombaton reggel a vasúti fűtőházban egy magasán álló gépbe beakart gyujtani, amit azonban felment, megcsúszott és fejlel lefelé a kövezetre esett oly szerencsétlenül, hogy agyrázkodtatást szenvedett s most élet-halál közt kínlódik.

— **Bácsmegeye mező gazdasági viszonyairól tanulságos adatok állanak rendelkezésünkre** Latinovits Pál megyei előadó azon jelentéséből, a melyet a földművelésügyi miniszteriumhoz beértesített. Ezek szerint a mult évben 445,080 kat. hold buzával, 13,800 rozsszal, 60,200 árpával, 206,300 zabbal, 290,000 tengervírel volt bevetve. A termés mind-ebből közép, vagy középen aluli volt. A takarmánytermelés határozottan gyenge volt. A növénytermelésnek egy fontos különleges ágát: a rizstermelést mind nagyobb kiterjedésben karolják fel. Az eredmények rendkívül kedvezők, úgy hogy a termés terjedése továbbra is várható, mert a Ferenc-csatorna öntözö vizért holdankint fizetett 15 frt 50 kr. se tűnik drágának, tekintve, hogy a termelt rizs a legkiválóbb külföldi áruval kiállja a versenyt. — Az állattenyésztés terén a lotényésztésnél határozott haladás észlelhető. A lotényésztés főképe a kis és középbirtokos kezében van, a kinek iparkodását a vármegyei gazdasági egyetel és a lotényésztési bizottság díjakkal, továbbá a kormány az állami ménék nagyobb mérvű alkalmazása által hathatósan elősegítik. A szarvasmarhatenyésztés szintén halad, a régi magyar szarvasmarha fajta mellett lassankint terjednek a nyugoti tejelő marhák is. A sertésenyésztés szintén emelkedik, ellenben a juhnyésztés hanyatlak. A halászatot rendszeresebben üzik, a mult év szigorú hidege azonban a halak állományában nagy pusztitást végeztet. A szőlőtermelés szintén haladást mutat, mert a homoki szőlők telepítése folyton terjed.

— **A „Zenélő Magyarország” című** zenemű-heti folyóirat 9 szama a következő érdekes zeneművekkel jelent meg: Hanny Bélától „Árva, árva” című hangulatos magyar dalt, Elementis L-től „A szép Molnár leány” című kedves polkát, s Angyal Armáud hírneves szerzőtől egy charakterikus „Csárdajelenet”. Az élénk tartalmu s páratlan olcsósága zenemű hitelap előfizetési ára negyedévre 1 frt. Egyes számi 10 kron minden könyvkereskedésben kapható.

— **E lap nyomdájában egy jó házból való fiú tanonczul felvétetik.**

Törvényszék.

A doroszlói férjgyilkos.

Szenzációs bűntgyet tárgyalt három napon át a zombori kir. törvényszék, mely még napjainkban is igényt lanthat arra, hogy országos hirre vergődjék.

Babos Jánosné Csonoplyáról Doroszlóra származott szép asszony, a csonoplyai Krisszán János jómódu községi bíró leánya, nem szerette urát Babos Jánost, hanem az uri formájú Korai Ferencz rendőrvezetőt, a ki Bresztováczevről járt el bozza titkon szerelmi légyotakra. De ezzel Babosné be nem érte. Szerelmi szenvedélye váltig emésztőbb tüzzel lobogott. Ő a kedvessé akart lenni egészen, nem törődve három apró gyermekével se. Iszonyu bünt főzött ki kedvesét. Mult év november 8-án esti 7-8 óra között jóízű családi hangulat uralta Babos János szívet. Asztalnál ült s gyermekeit oktatta, kit rajzolni, kit olvasni tanított. Egyiket ölibe vette, másikat átkarolta. Egyszer csak az asszony félrevonja az ablak függőnyeit, oltszia a virágcserepeket az ablakfűről s egyenként elviszi a gyerekeket az asztaltól — a kályha közelébe. Babos kezére támaszkodva nézte, hogy a gondos anya mint gyűjti maga köré kicsinyeit. Egyszerre csak pisztoly durranás hallatszik, az ablaküveg csűrömpölve hull alá, Babos János fölemelkedik, de azon menten hanyattbúkkik, Babosné elkappa ura vére kezét, fejét s az ágyra fekteti meghidegülő tetemét. Nem egy, de száz apró cseprű bűnjel merült föl maga gyuan megerősítésére, úgy Korai lötte föbe Babos Jánost, de lelegelembb tanuja volt a bűnnek Babosné 12 éves fia Mihály, a ki a szerelmi viszonyról sok részletet elmondott ártatlan arczal, sejtlemével se annak, hogy saját anyját viszi vallomása a kárhozatba. A törvényszék Dalmay Pál elnöklele alatt Szedressy Ödön, Markovits Lajos bírákból alakult meg, jegyző Grätz Ferencz. A vádhatóságot dr. Orkonyi Edé kir. alügyész, a védelmet Korai Ferenczért dr. Pataj Sándor s Babos Jánoséért dr. Thurszky Zsiga ügyvédek vitték. A tárgyalás f. hó 3-án vette kezdetét, márczius 6-án mondták el a vád és védbeszédeket, mire a kir. törvényszék kihirdette ítéletét. E szerint Korai Ferencz gyilkosság bűntetteben bűnös s ezért életfogytiglani fegyházra, Babosné mint büntárs 8 évi fegyházra ítéltetett. Ugy a vádhatóság, mint a védelem részéről is felebbvitel jelentetet be.

Színház.

Szombaton, márczius hó 3-án „Peplta” került színiire. Hegyi Béla fiatal zene szerzőknek ezen 3 felvonásos operette-jé nincs híján a szép zenei részleteknek; tárgya is eléggé érdekes és mulattató s jobban előadva mindenesetre rokonszenvesebb fogadtatásban részesült volna. Az előadás ugyanis egyike volt a gyengebbeknek; Havasi Szida mint Spanyolhon királynéja sehoggy sem tudott kis ének szerepével megbirkózni s e tekintetben Lányi Szidiben ki Beatria udvarhölgyet személyesítette méltó partnerre talált. De még az utóbbi hangja fogyat é kosságát legalább elevev játékkal igyekezett pótolni, előbbi erre sem fordított kellő gondot s toilette-jével is nagy izléstelenséget árukt el. Sarközy Don Fredro-ja szintelen alakitást nyujtott, játéka,

A Borries-féle uradalmak igazgatóságának Eckendorfban (Észak-Németország) tudomására jöven, hogy eckendorfi répamag több helyről mint eredeti vagy javított ajánlatik. Kötelességének tartja tehát nevezett igazgatóság a gazdák közönség érdekében köztudomásra hozni, hogy

eredeti eckendorfi
takarmányrépa-mag

valódi minőségben

Ausztria-Magyarországban
csakis

Mauthner Ödön

magkereskedésében
Bubapesten

kapható, a mennyiben az eckendorfi uradalmak mint az évben, úgy 1898. évig csak egyedül ezen czégnak fognak répamagot szállítani mely czég az erre vonatkozó árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve megküldi.

COGNAC

Czuba-Durozier & Co.

francia cognacgyár

PROBONTOR.

Vezetőigazgató

Ruda és Blochmann Budapest.

Gschwindt-féle
szesz-, élesztő-, likőr- és rum-gyár részvénytársaság
Budapest, Üllői-út.

Van szerencsénk a t. cz. közönség figyelmét

„SÓSBORSZESZ“

gyártmányainkra felhívni. Sok év óta képezi gyártmányaink egyik cikkét a „Sóbszesz“ melynek nagyobb forgalomba hozatalára azonban eddigelé különösebb figyelmet nem fordítottunk.

Mint hogy azonban a „Sóbszesz“ mint gyógyhatású szer, mindinkább nagyobb mérvben sikerrel használtatik indítatva éreztük magunkat arra, hogy „Sóbszeszünket“ tökéletesítsük és azon helyzetbe jussunk, hogy azt minden tekintetben javítva és legjobbnak kipróbálva, felülmulhatatlan kitűnő minőségben forgalomba hozzuk.

A Gschwindt féle „Sóbszesz“ törvényesen védve, fehér palackokban, a címkén védjeggyel, beégetett dugasszal, a dugasz pedig fehér bórral bevonva és ólomzárral ellátva van forgalomban.

Ezen kiváló gyógyszerjű „Sóbszesz“ minden gyógyszer-tárban és fűszerkereskedésben kapható.

Ára a nagy palacknak 2 korona.

„ a kis „ 1 korona.

Minden köhögés

valamint mindennemű chatarus megbetegedés a légsőben, gége baj, tüdőbaj, továbbá lelekezési nehézségek, szűkmellűség, nyálkásság, számarhurut, gége csiklandás és kezdő tuberkulózis leggyorsabban eltávolíthatnak, a már évek óta jó hatásúnak elismert „Szent György tea“ egy csomag ára 50 kr. és a hozzá tartozó „Szent György porok“ egy doboz ára 50 kr., a használati utasítással együtt. Pár napi használat után már is észlelhető ezen gyógyszer hatása. Két adagnál kevesebb nem küldetik szét. Pósta-szétküldésnél 20 krral több számíttatik. Megrendelhető csakis a „Szent Györgyhöz“ czimzett gyógyszer-tárban Bécs, V/2 Vimmergasse 33. Kéretik az összegnek pósta utalvány útján való előzetes beküldése.

„Idegesség.“

Ideg-Nőibetegség, Idegkór, Ifjúkori tévelygések utóhatása. gyógyít alaposan régen elismert mód szerint a legkétségessébb esetekben anélkül hogy a foglalkozásban zavarna. Közeléshez küldje a beteg, kimerítő leírását betegségének, és azon gyógymódoknak melyeket már használt!

J. Eiger, specialista

BERLIN, Danzigerstrasse